

2013 W1134

15 februari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Nederlands Provincie van de Congregatie van de
Missionarissen van het Heilig Hart.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 juli 2014.

Op 28 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, juridisch adviseur van aangeklaagde.

Op 11 juni 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S. van Schaik.

Aangeklaagde heeft laten weten vanwege zijn lichamelijke conditie niet in staat te zijn de zitting bij te wonen.

Mr. Baetens is wegens ziekte verhinderd. Hij heeft laten weten geen bezwaar te hebben tegen doorgang van de behandeling van de klacht buiten zijn aanwezigheid. Om die reden zijn aan mr. Baetens de zittingsaantekeningen toegezonden en is hij in de gelegenheid gesteld schriftelijk te reageren op hetgeen ter zitting is verhandeld.

Van die mogelijkheid heeft mr. Baetens gebruik gemaakt bij schrijven van 24 juni 2015, waarop de juridisch adviseur van klager, mr. van Schaik, op haar beurt bij brief van 16 juli 2015 een reactie heeft gegeven.

Bij schrijven van 21 juli 2015 is door de voorzitter van de Klachtencommissie aan de bijzonder griffier, mevrouw J.S. Oude Breuil, verzocht een nader onderzoek als bedoeld in artikel 17 juncto artikel 12 van de Procedure in te stellen. Aan dat verzoek is voldaan door haar rapport van 12 september 2015 met bijlagen.

Partijen hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om hun reactie te geven op dit rapport.

Mede gelet op de reactie van mr. Baetens heeft de Klachtencommissie de bijzonder griffier verzocht om de aangeklaagde expliciet te horen omtrent zijn zienswijze op het rapport. Het verslag van dat horen en van nog enige nadere bevindingen heeft de bijzonder griffier neergelegd in haar rapport van 17 november 2015. Mr. van Schaik heeft daarop gereageerd bij brief van 14 december 2015, welke reactie op 17 december 2015 is toegestuurd aan mr. Baetens. Al deze nadere stukken en reacties van partijen hebben deel uitgemaakt van het dossier dat ten grondslag heeft gelegen aan de beraadslaging en het oordeel van de Klachtencommissie. De Klachtencommissie heeft na afloop van de behandeling van de klacht vernomen dat aangeklaagde op 27 december 2015 is overleden.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager kwam in 1959 in het [naam] klooster in [plaats]. Hij was toen 13 of 14 jaar oud. In augustus 1960 werd klager naar het klooster in [plaats] gebracht waar hij deel zou nemen aan de broederopleiding. Aangeklaagde was hier werkzaam als pater en hoofd van de afdeling. Het misbruik door aangeklaagde vond plaats in dit klooster in de jaren 1961 en 1962. Het misbruik heeft één jaar geduurd en vond ongeveer eens per week plaats. Hoewel klager in het [klooster] ook is misbruikt, weet hij niet meer zeker of dit door aangeklaagde is gedaan zodat hier in dit advies niet nader op ingegaan wordt. Het misbruik door aangeklaagde bestond uit de volgende handelingen. Aangeklaagde kuste klager op de mond en dwong hem het geslachtsdeel van aangeklaagde in zijn mond te nemen. Aangeklaagde drukte op de schouders van klager of gaf hem klappen als het niet snel genoeg ging. Na afloop had klager afdrukken op zijn schouders. Ook drukte aangeklaagde zijn penis zo ver in de mond van klager dat hij bijna stikte. Aangeklaagde kwam klaar in de mond van klager. Voorts is aangeklaagde meermalen anaal binnengedrongen bij klager. Klager moest dan op de grond of in bed liggen. Aangeklaagde stak zijn penis tussen klagers billen, daarna deed het pijn. Dit gebeurde tot bloedens toe, waardoor klager veelvuldig een bebloede broek had. Het misbruik vond bijna altijd plaats in de kamer van aangeklaagde. Aangeklaagde deed de deur dicht en de klink omhoog, zodat de deur op slot zat. Ook is klager tijdens zijn verblijf in de ziekenzaal misbruikt door aangeklaagde.

Klager heeft een keer geprobeerd zelfmoord te plegen in het zwembad van het klooster in [plaats]. Dit was als gevolg van het misbruik. Klager raakte bewusteloos. Hij werd op tijd gevonden en werd teruggebracht naar het klooster. Daarna heeft hij enige tijd in de ziekenzaal gelegen. Klager is uiteindelijk uit het klooster weggelopen. Hij bleef twee nachten weg en werd toen gevonden door zijn vader en zijn zwager. Na de grote vakantie weigerde klager terug te keren naar het klooster.

2.2. Klager heeft nooit over het misbruik kunnen spreken. Pas sinds het overlijden van zijn zus, negen jaar geleden, kwam er van alles los bij klager. De 'kernwaardes' van klager zijn kapot. Hij voelt zich ontmenst door wat hem is aangedaan. Klager heeft altijd veel gesport en gebruikte dit als uitlaatklep. Door hier intensief mee bezig te zijn, zocht klager afleiding en stopte hij zijn gevoelens weg.

Klager heeft drie dochters gekregen met zijn vrouw. Eén van de dochters heeft een verstandelijke beperking en zij automutileert; zij bonkt met haar hoofd tegen de muur. Als klager dit hoort, voelt hij het slaan op zijn rug weer en doet zijn anus zeer. Klager heeft meerdere therapieessies gevolgd maar is hier uiteindelijk mee gestopt. Klager gebruikt slaapmedicatie vanwege ernstige chronische slaapproblemen. Klager heeft vaak last van nachtmerries. Klager werkt op dit moment niet meer.

2.3. Klager hoopt zijn ervaringen te kunnen verwerken. Daarnaast hoopt klager op begrip, erkenning en excuses van het kerkelijk instituut. Klager wenst de schade die hij heeft opgelopen, zowel materieel als immaterieel vergoed te krijgen.

3. De reactie

Namens aangeklaagde heeft mr. Baetens in zijn schriftelijke reactie gesteld dat aangeklaagde de beschuldigingen met klem ontkent. Aangeklaagde was, in de door klager genoemde periode, directeur van het Juvenaat. Er waren in het Juvenaat geen neutrale kamers en geen van de jongens had een aparte kamer. Hetgeen in het klaagschrift is gesteld wordt door aangeklaagde deels ontkend en voor een ander deel zegt hij daar geen herinnering aan te hebben. Met name het voorval van het zwembad is niet bekend bij aangeklaagde. Aangeklaagde is nimmer geconfronteerd met een aantijging van seksueel misbruik en aangeklaagde betwist de beschuldigingen van klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vierenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen zoals die zijn vermeld in rubriek 2 ('De klacht') hebben plaatsgevonden.

Klager is in de periode 1961-1962 gedurende één jaar ongeveer eens per week seksueel misbruikt door aangeklaagde. Het misbruik bestond uit het kussen van klager door aangeklaagde. Ook moest klager het geslachtsdeel van aangeklaagde in zijn mond nemen, waarbij aangeklaagde klaarkwam in de mond van klager. Voorts is aangeklaagde meermalen anaal binnengedrongen bij klager. Dit gebeurde tot bloedens toe, waardoor klager veelvuldig een bebloede broek had.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Ook heeft de echtgenote van klager, mevrouw [naam], tijdens de behandeling van de klacht verklaard dat klager vanaf 2000 begon te vertellen wat er was gebeurd in het klooster in [plaats]. Daarnaast is er de verklaring van de zus van klager, mevrouw [naam]. Zij heeft zowel schriftelijk (bij e-mail van 11 maart 2014) als tegenover mevrouw Oude Breuil verklaard dat klager na de geboorte van zijn tweede kind ([datum]) steeds meer vertelde over wat er op het seminarie was gebeurd. Klager had haar verteld dat hij bij die vieze broeder op schoot had moeten zitten en dat deze aan zijn 'ding' zat.

Voorts is er de verklaring van de psychotherapeut van klager, drs. [naam], d.d. 30 januari 2013. Blijkens deze verklaring is er bij klager sprake van een trauma door ernstig seksueel misbruik in zijn kloostertijd. Dit trauma komt eveneens naar voren in de brief van de huisarts van klager, d.d. 21 maart 2013.

Verder neemt de Klachtencommissie het volgende mee in haar overweging. Blijkens het aanvullende rapport van mevrouw Oude Breuil heeft aangeklaagde gebeurtenissen ontkend die wel degelijk gebeurd bleken te zijn. Zo heeft klager verklaard over het incident in het zwembad, zoals opgenomen onder 2.1.. Aangeklaagde heeft hierover verklaard dat hij het zich, ondanks zijn goede geheugen, niet meer kon herinneren terwijl het toch zeker de aandacht zou hebben

getrokken. Dit incident in het zwembad bleek inderdaad te zijn gebeurd én te zijn gedocumenteerd. Volgens het dagboek van het Juvenaat 1953-1967 was aangeklaagde zelfs degene die klager met zijn auto naar het klooster heeft teruggebracht.

Voorts heeft klager verklaard dat hij op enig moment wegliep uit het klooster. Aangeklaagde heeft hierover verklaard dat hij hier niets vanaf wist. De zus van klager heeft echter verklaard dat zij van haar vader hoorde dat klager was weggelopen van het seminarie. Haar vader had dit bericht gekregen van het seminarie. Vervolgens gingen de zwager van klager en zijn vader hem zoeken. Ze vonden klager de volgende dag. Ook de tante van klager was, blijkens haar verklaring in het rapport van mevrouw Oude Breuil, op de hoogte van het weglopen van klager. Het komt de Klachtencommissie onwaarschijnlijk voor dat de directeur van het Juvenaat niet op de hoogte was van het weglopen van klager, terwijl het nieuws wel vanuit het Juvenaat aan de vader van klager is overgebracht.

Daarnaast heeft mr. Baetens namens aangeklaagde, in zijn reactie op de zittingsaantekeningen, aangegeven dat aangeklaagde er stellig van overtuigd was dat er geen leerling met de naam [achternaam] of [achternaam] op het Juvenaat had gezeten. Gebleken is dat '[achternaam]' een medeleerling van klager was. [Medeleerling] is door mevrouw Oude Breuil gehoord en hij heeft verklaard dat aangeklaagde maandelijks gesprekken met hem voerde. Tijdens die gesprekken had aangeklaagde meermalen gevraagd of hij, [medeleerling], weleens een 'stijve' had en of hij wel eens droomde dat hij naakt op een andere blote jongen lag.

Uit het aanvullend rapport van mevrouw Oude Breuil, waarin haar bevindingen met betrekking tot het verhoor van aangeklaagde staan vermeld, blijkt dat aangeklaagde maandelijks gesprekken met de juvenisten voerde. Dat gebeurde in zijn kantoor. Aangeklaagde deed de deur van zijn kamer op slot als het gesprek persoonlijk werd. Tijdens deze gesprekken nam aangeklaagde de juvenisten op schoot, aaide en knuffelde hij hen. Ook heeft hij jongens in het gezicht geaaid en zijn gezicht tegen dat van hen gedaan. Hij gaf soms jongens een kus op de wang. Verder had hij gesprekken over seksualiteit om de jongens voor te bereiden op het celibaat. Deze gesprekken werden niet teruggekoppeld aan de ouders. Aangeklaagde sprak met niemand over het op schoot nemen van de jongens. Als een leerling zou hebben gezien dat aangeklaagde een jongen op schoot had, dan zou hij zich daarvoor schamen en zou hij zich betrappt voelen. Het zou kunnen dat hij dan tegen de jongen zou zeggen dat hij niet mocht vertellen wat hij had gezien. Aangeklaagde kan zich niet herinneren dat dit ook daadwerkelijk is gebeurd. Het was voor aangeklaagde iets intiems om een jongen op schoot te hebben. Als hij een jongen leuk vond, nam hij hem op schoot en knuffelde en aaide hij hem. Een leuke jongen was voor aangeklaagde een sympathieke jongen, een jongen die hem aantrok. Aangeklaagde heeft voorts verklaard dat hij nooit een jongen seksueel heeft misbruikt en dat hij in de zes jaar dat hij directeur was, in totaal maar acht tot tien juvenisten op schoot heeft gehad.

Voor de aannemelijkheid van klagers verhaal heeft de Klachtencommissie voorts meegewogen dat medeleerlingen van klager aangeven dat aangeklaagde jegens hen wel degelijk seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Zo heeft de heer [naam] verklaard dat aangeklaagde tijdens de maandelijks gesprekken de deur op slot deed en handtastelijk werd. Hij sloeg zijn armen om [naam] heen en begon hem over zijn lichaam te strelen. [Naam] verzette zich hevig en sommeerde aangeklaagde te stoppen. Enige tijd later hoorde [naam] dat hij het Juvenaat moest verlaten.

De heer [naam] heeft verklaard dat hij tijdens een maandelijks gesprek met aangeklaagde op diens kamer was. Aangeklaagde deed de deur altijd op slot. [Naam] had heimwee en aangeklaagde kwam bij hem staan en troostte hem. Hij streelde, aaide en knuffelde hem. Hij deed zijn gezicht tegen het gezicht van [naam]. Een andere keer was [naam] bij aangeklaagde op zijn kamer toen deze [naam] op schoot trok. Hij knuffelde [naam] en trok [naam]' hand naar aangeklaagdes geslachtsdeel. Het strelen en aaien kwam volgens [naam] vaker voor. Ook zag [naam] een keer een andere jongen bij aangeklaagde op schoot zitten. Aangeklaagde kwam later

naar hem toe en zei hem dat hij aan niemand mocht vertellen wat hij had gezien. Aangeklaagde heeft, geconfronteerd met deze verklaring, aangegeven dat hij het zich niet kan herinneren. Wel kan het volgens aangeklaagde zo zijn dat [naam] had gezien dat hij een jongen op schoot had en dat hij zei dat [naam] hierover niet mocht praten.

Geconfronteerd met de verklaring van [naam], heeft aangeklaagde verklaard dat hij hem, [naam], best vastgepakt en tegen zich aangedrukt kan hebben. Het overige kan aangeklaagde zich niet herinneren.

Dit grensoverschrijdende gedrag van aangeklaagde wordt dus door andere leerlingen onderschreven. Aangeklaagde ontkent dit niet, hij zegt enkel dat hij het zich niet meer kan herinneren. De Klachtencommissie concludeert uit vorengaande dat aangeklaagde kennelijk de gewoonte had om tijdens de maandelijkse gesprekken de deur op slot te doen, hetgeen voor de Klachtencommissie een aanwijzing is dat aangeklaagde beseft dat zijn handelen niet door de beugel kon. Doordat de verklaring van klager op meerdere punten wordt gesteund door andere verklaringen, gaat de Klachtencommissie uit van de aannemelijkheid van deze verklaring. Aangeklaagde was in eerste instantie stellig in zijn ontkenning. Zo verklaarde hij dat klager *'verwongen herinneringen [heeft] die op geen enkele manier in overeenstemming met de werkelijkheid zijn'*. De Klachtencommissie overweegt dat de herinneringen van klager, gelet op al het steunbewijs, wel degelijk in overeenstemming met de werkelijkheid blijken te zijn. De Klachtencommissie acht de klacht van klager, gelet op vorenstaande, dan ook aannemelijk.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 15 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde inmiddels is overleden, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Nederlands Provincie van de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 15 februari 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen

twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.